

७. सञ्चालन समय

वडा कार्यालयमा अवस्थित भएको र छुट्टै कर्मचारीको व्यवस्था नभएकाले सिकाई केन्द्र सामान्यतया सरकारी कार्यालय खुल्ने दिन तथा समयमा यो सिकाई केन्द्रको नियमित सञ्चालन हुने छ । पूर्व सम्पर्क गरी समुहगत रूपमा आउने टोलीलाई अन्य दिन तथा समयमा समेत सिकाई केन्द्र खोल्ने व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ । साथै आवश्यकता अनुसार संकटासन्न क्षेत्र तथा सिकाई केन्द्र पायकमा नपर्ने क्षेत्रका लक्षित वर्गको लागि घुम्ति वा अस्थायी सिकाई केन्द्र वा अन्य उपयुक्त बैकल्पिक व्यवस्था समेत मिलाउन सकिनेछ ।

८. सिकाई केन्द्रमा उपलब्ध साधन स्रोत

सिकाई केन्द्रमा हाल जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी विभिन्न प्रकाशन, पोष्टर, नक्शा, श्रव्य दृश्य सामाग्री लगायत विपद् प्रतिकार्य र जीवनरक्षाका लागि आवश्यक सामाग्रीहरूको समेत नमूना उपलब्ध छन् । सिकाई केन्द्रमा लगभग २० जना अटने हल र श्रव्यदृश्यको लागि टेलिभिजनको समेत व्यवस्था गरिएको छ । सिकाई केन्द्रलाई जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी जीवन्त स्रोत केन्द्रको रूपमा लागि प्रभावकारी सञ्चालनका लागि विभिन्न विज्ञ, संघसंस्था तथा निकायहरूसँग समेत समन्वय गरीनेछ । प्रभावकारिता हेरी भविष्यमा यसलाई बहुउपयोगी सिकाई केन्द्रको रूपमा समेत लैजान सकिनेछ ।

९. सिकाई केन्द्रबाट कसरी फाइदा लिन सकिन्छ ?

सिकाई केन्द्रबाट फाईदा लिन चाहानेले सिकाई केन्द्र खुलेको समयमा कार्यालयमा गई पढन तथा बुझ्न सकिन्छ । समुहगत रूपमा भ्रमण गर्नको लागि अग्रिम सम्पर्क गरी समय मिलाउँदा स्रोत व्यक्तिको समेत समय लिइ थप जानकारी तथा अन्तरक्रिया गर्न सकिन्छ ।

पायकका बिद्यालयहरूले दैनिक भ्रमण (excursion) को रूपमा सिकाई केन्द्रमा बिद्यार्थी लगी अध्ययनको अवसर जुटाउन सकिन्छ । त्यसैगरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, आमा समुह, युवा क्लब, सहकारीहरूले समेत आफ्ना सदस्यहरूलाई सिकाई केन्द्रमा भ्रमण गराई लाभान्वित गराउन सक्नुहुन्छ ।

१०. सिकाई केन्द्रलाई कसरी सहयोग गर्न सकिन्छ ?

सिकाई केन्द्रको प्रभावकारिताका लागि सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूको समन्वय र सहयोग आवश्यक पर्दछ । सिकाई केन्द्रमा भौतिक, प्राविधिक एवम् स्वयंसेवी सहयोग गर्न चाहाने विकास साभेदार, गैर सरकारी, निजी तथा व्यवसायिक क्षेत्र सामुदायिक संघ संस्थाहरू साथै व्यक्तीले सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समिति सँग सम्पर्क समन्वय गरी सहयोग उपलब्ध गराउन सक्नुहुन्छ ।

म्याग्दे गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना: यो योजना गाउँपालीका तथा वडा कार्यालयहरूमा उपलब्ध छ । अध्ययन गरी जानकारी लिनुका साथै यस योजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा सहयोग गरौं ।

थप जानकारी तथा सुभातका लागि :

म्याग्दे गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय : ०६५-४००१०८
वडा नं. २ को कार्यालय, जामुने : ०६५-४०१०४४
आपतकालिन सम्पर्क : ९८५६०६३१०८
ईमेल : myagderumun@gmail.com
वेबसाइट : www.myagdemun.gov.np

सहयोग:

हरियो वन कार्यक्रम

द्विस्तरलेभार: यो अध्ययन सामाग्री अमेरिकी जनताद्वारा अमेरिकी विकास निजोऽ (युएसएड) को माध्यमबाट प्रदान गरिएको उदार सहयोगबाट सतगत भएको हो । यसमा उल्लेखित विषयवस्तु म्याग्दे गाउँपालिकाका जिवन्तैवाची हुन र यसले युएसएड तथा अमेरिकी सरकारको धारणा प्रतिनिधित्व गरेको मानिने छैन ।

म्याग्दे जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सिकाई केन्द्र

१. परिचय :

नेपाल विपद् र जलवायु परिवर्तनको प्रभावका दृष्टिकोणले अत्याधिक जोखिममा रहेको मुलुक हो । प्रमुख रूपमा भूकम्प, बाढी, पहिरो, महामारी, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, आगलागी, शीतलहर, हिमपात, हिमपहिरो, चट्याङ, लू लगायतका विपद्जन्य घटनाहरूबाट जनधनको क्षति हुने गरेको छ । नेपालमा बढ्दो अव्यवस्थित बसोबास तथा सहरीकरण, गरिबी, जनचेतनाको कमी, कमजोर भौतिक संरचना निर्माण, सूचनामा सहज पहुँचको कमी र प्रभावकारी विपद् पूर्वतयारी हुन नसक्नुका कारण मुलुकले हरेक वर्ष ठूलो मात्रामा जनधनको क्षति व्यहोर्नु परिरहेको छ । तनहुँ जिल्लाको म्याग्दे गाउँपालिकामा तयार स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७४ ले यस क्षेत्रमा देखा परेका जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिमहरूको विश्लेषण गर्दै जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम व्यवस्थापनका

सिकाई केन्द्रको फाइदा लिई सिक्ने र सिकाउने व्यवस्था गरौं, जलवायु परिवर्तन र विपद्को जोखिमबाट बचौं र बचाऔं ।

लागि विभिन्न योजनाहरू तय गरेको छ । म्याग्दे गाँउपालिकालाई विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गाँउपालिकाको रूपमा स्थापित गर्ने परिकल्पना गरेको उक्त योजनाले यस क्षेत्रमा सचेतना अभियानका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सिकाइ केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालनमा जोड दिएको छ । तसर्थ समुदाय स्तरदेखि नै जनचेतना अभिवृद्धि गर्दै, विपद् अल्पीकरण र पूर्वतयारीलाई भरपर्दो बनाई जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई विकास योजनामा मूलप्रवाहीकरण गरी जनसहभागितामा आधारित उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्न विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ को मर्म र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ ले प्रदान गरेको अधिकार प्रयोग गरी तनहुँ जिल्लाको म्याग्दे गाउँपालिकामा "म्याग्दे जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सिकाइ केन्द्र" सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिएको छ । अंग्रेजीमा यसलाई "Climate Change Adaptation-Disaster Risk Reducttion /CCA-DRR Learning Center" भनिन्छ ।

२. लक्ष्य

म्याग्दे गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न व्यक्ति, समुदाय, समूह/सञ्जाल तथा सरोकारवालाहरूका लागि आवश्यक जलवायु परिवर्तन तथा विपद् जोखिम र सोको सम्बोधनका उपायहरूका बारेमा सचेतना तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी म्याग्दे गाँउपालिकालाई विपद् तथा जलवायु उत्थानशील गाँउपालिकाको रूपमा स्थापित गर्न योगदान गर्ने ।

३. उद्देश्य

यस सिकाइ केन्द्रका प्रमुख उद्देश्यहरू निम्नानुसार हुनेछन् :

(क) जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी सूचनाहरू अभिलेखीकरण गरी लक्षित समूह तथा आम नागरिकलाई सरल एवं सहज तरिकाले उपलब्ध गराउने,

- (ख) विपद् तथा जलवायु परिवर्तनबाट पर्नसक्ने असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक ज्ञान, सिप, प्रविधि र सिकाइहरूको आदान प्रदान गर्ने,
- (ग) स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी, आपतकालीन प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभ प्रणालीलाई सुदृढ गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (घ) विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका लागि सचेतनामूलक अभियानहरू सञ्चालन गर्न स्थानीय स्तरमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने,
- (ङ) विपद् पूर्व तयारीका लागि वार्षिक रूपमा बनावटी/कृत्रिम घटना अभ्यासहरू (Mock Drill/Simulation exercise) सञ्चालन गर्न स्थानीय स्तरमा समन्वय गर्ने,
- (च) सुरक्षित समुदाय निर्माणका लागि राष्ट्रिय भवनसंहिता (National building code) तथा भवन निर्माण मापदण्ड (Building Bi-laws) को पालना, जोखिम सम्वेदनशील भू-उपयोग योजना (Risk sensitive land use planning) तर्जुमा, विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनलाई स्थानीय स्तरका योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा मूलप्रवाहीकरण गर्ने लगायतका विषयमा जनसहभागिता तथा जनचेतना अभिवृद्धि गर्दै सिकाइ प्रक्रियालाई सहजीकरण गर्ने,
- (छ) स्थानीय स्तरमा विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनबाट हुने असरलाई न्यूनीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।

४. अपेक्षित उपलब्धिहरू :

- (क) सिकाइ केन्द्रका लागि आवश्यक न्यूनतम र अन्य उपयोगी सामाग्रीहरूको उचित व्यवस्थापन भएको हुने छ ।
- (ख) वर्षको विभिन्न उमेर, लिङ्ग, जातजाति, बसोबास क्षेत्र आदिका कम्तीमा ५००० व्यक्तिले सिकाइ केन्द्रको अवलोकन तथा जानकारी संकलन गरेका हुने छन् ।
- (ग) सिकाइ केन्द्रको अवलोकन तथा यस मार्फत सञ्चालित कार्यक्रमहरूमा सहभागीहरूले जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी ज्ञान प्राप्त गरी सो लागू समेत गरेका हुनेछन् ।

- (घ) सिकाइ केन्द्र सञ्चालनमा गाउँपालिका स्तर एवं अन्य निकायहरूसँग समेत समन्वय, सहकार्य तथा साभेदारी बढेको हुने छ ।
- (ङ) सिकाइ केन्द्रमा लक्षित वर्गको पहुँचका लागि विशेष व्यवस्था मिलाइएको हुनेछ ।

५. अवस्थिति तथा ठेगाना

गाउँपालिकाले आफ्नो मूल भवनमा सिकाइ केन्द्रको लागि आवश्यक ठाउँ उपलब्ध नहुन्जेलसम्मका लागि धेरैलाई पायक पर्ने जामुने स्थित वडा नं. २ को कार्यालय भवनमा सिकाइ केन्द्रको अस्थायी प्रबन्ध गरिएको छ ।

६. सिकाइ केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन

सिकाइ केन्द्रको सम्पूर्ण व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको जिम्मेवारी गाउँपालिकाको हुनेछ । सो कार्यका लागि गाउँपालिकालाई सहयोग र सहजीकरण गर्न सिकाइ केन्द्र व्यवस्थापन समितिको रूपमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समितिले कार्य गर्नेछ ।

सिकाइ केन्द्रको नियमित सञ्चालनको लागि स्वीकृत दरबन्दि भित्र रही गाउँपालिकाले सिकाइ केन्द्र अधिकृतको व्यवस्था गर्ने छ । यसरी सिकाइ केन्द्र अधिकृतको छुट्टै व्यवस्था नभएसम्म लागि सिकाइ केन्द्रको अधिकृतको जिम्मेवारी गाउँपालिकाका योजना अधिकृत र सिकाइ केन्द्रको नियमित रेखदेख तथा व्यवस्थापनको जिम्मेवारी सिकाइ केन्द्रका लागि प्रस्तावित अस्थाइ केन्द्र वडा नं.२ का सचिव र सामाजिक परिचालकले बहन गर्नेछन् ।